

สรุป

ทหารพรานคนหนึ่งเดินคัดสนามเข้ามาใน
บริเวณ โรงเรียนประถมศึกษา บ้านคลองช้าง
ปิดดาในในช่วงเวลาพักเรียน ปัจจุบันมีก๊วยทหาร
พรานอาสาสมัครจำนวน 32 นายเข้ามาตั้งมั่น
คั่นในเขตโรงเรียน

“ เป้าหมายของทั้งสองฝ่าย ”

ภาพโดย Daviv Hogsholt/รายงานโดย Getty Images

“หนูกลัวพวกทหาร เพราะพวกทหารดูลึกลับกับเรา ชอบมาอุ้มเด็กๆ
ทำเป็นเด็กผู้ชายก็ไม่ใช่เป็นไร แต่เด็กผู้หญิงอย่างพวกเราให้ผู้ชายมาอุก
นื้อคิวไม่ได้ หนูไม่สบายใจเลยเมื่อพวกทหารมาถามว่าหนูมีพี่สาว
ไหม แล้วก็ขอเบอร์โทร.ด้วย”

-เด็กนักเรียนหญิงวัย 10 ขวบคนหนึ่ง

วันไม่ค่อยดีด้านทหารเลยเวลาที่พวกเขาอยู่นอกเขตโรงเรียน แต่
เมื่อเขาย้ายเข้ามาในโรงเรียนฉันคิดว่าโรงเรียนจะถูกโจมตีไป
จ้วย ดังนั้นจึงเอาลูกออกจากโรงเรียน เพราะถ้ามีการยิงเข้ามา
ในโรงเรียน เด็กๆก็จะถูกยิงด้วย

-แม่ของเด็กสองคนในโรงเรียนที่ถูกกองทหารพยานของรัฐบาลเข้ามา
ไคส่วนหนึ่งเป็นที่มั่น

ความถี่ในการเข้าโจมตีเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาและทำให้ทั้งครู
และนักเรียนรู้สึกไม่มั่นคงเพราะเราไม่รู้ว่าทหารจะยกกำลังมาอีก
เมื่อไร ผมรู้สึกไม่ปลอดภัยเลยพวกนักเรียนก็รู้สึกไม่ปลอดภัย
เช่นกัน

-ครูคนหนึ่งโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามของเอกชน

เนื่องจากผู้แบ่งแยกดินแดนหวนกลับมาก่อการร้ายอีกครั้งในปี 2547 ในสามจังหวัดภาคใต้
ของไทย คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส นักเรียนรวมทั้งครูและโรงเรียนจึงต้องเผชิญกับ
ความรุนแรงจากการโจมตีของทั้งฝ่ายแบ่งแยกดินแดนและกองกำลังรักษาความปลอดภัย
ของรัฐบาล

นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่บ้านคลองมะนิงปัดตานี ต้อง
คอยอยู่นอกห้องเรียนขณะที่มีทหารจากหน่วย “รักษาความสงบ
และการพัฒนา” ทำหน้าที่ยามรักษาความปลอดภัยอยู่ใน
ห้องเรียนชั้นล่าง ที่กองกำลังหน่วยนี้เข้ายึดครอง

ผมหันมาก็พบปืนจู่โจมที่แก้มของผม เมื่อปืนลั่นไปความแรงของกระสุนทำให้ตัวผมหมุนคว้าง กระสุนแล่นเข้าใส่ศีรษะ อีกด้านหนึ่งของผม ผมพยายามยกมือขึ้นกันไว้กระสุนเลยทะลุผ่านนิ้วมือข้างซ้ายเข้าใส่กะโหลก เมื่อเด็กนักเรียนรู้ข่าวก็พากันตกใจและร้องไห้เมื่อถามว่า “ใครยิงคุณครู” เด็กหลายคนมาเยี่ยมผมที่โรงพยาบาลและร้องไห้เมื่อเห็นว่าผมถูกยิง

--ครูชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูที่โรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่ง ครูถูกริเริ่มถูกผู้ก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดนยิงสามครั้ง นิ้วขาดไปหนึ่งนิ้ว กระดูกขากรรไกรแตก ลั่นพิการด้วยกระสุนที่ยิงทะลุใบหน้า กระสุนนัดหนึ่งยังฝังอยู่ในกะโหลก ก่อนหน้าการโจมตีครั้งนี้พวกผู้ก่อการแบ่งแยกดินแดนเตือนครูผู้เห็นว่า คนมุสลิมไม่ควรมาเป็นครูที่โรงเรียนรัฐบาล

© 2010 บิด เชัฟเพิร์ด /Human Rights Watch

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบซึ่งมีทัศนคติว่าระบบการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ของการกดขี่ของชาวไทยพุทธ จึงได้มีการเผาและระเบิดโรงเรียนของรัฐบาล รั้งความก่อความและสังหารชีวิตครู ซึ่งสร้างความหวาดกลัวให้กับผู้ปกครองและเด็กนักเรียน ครูส่วนใหญ่ที่ถูกฆ่าจะเป็นชาวไทยพุทธ ซึ่งการเสียชีวิตของครูเหล่านี้ เป็นการประกาศเตือนไปในตัวให้กับผู้อื่น นอกจากนี้ครูมุสลิมก็ไม่ได้รับการไว้ชีวิตเช่นกัน โดยกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยังมุ่งเป้าหมายไปที่ครูมุสลิมที่สอนอยู่ที่โรงเรียนรัฐบาล และเจ้าหน้าที่โรงเรียนอิสลามที่ขัดขวางไม่ให้กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใช้ห้องเรียนเป็นสถานที่ปลูกฝังล้างสมอง (สั่งสอนให้ซึมซาบลัทธิต่างๆ) และเกณฑ์เด็กนักเรียนให้เข้าไปอยู่ฝ่ายตน ในบางพื้นที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยังสร้างความกดดันให้ครอบครัวชาวมุสลิม โดยบังคับไม่ให้ส่งลูกหลานไปเข้าเรียนที่โรงเรียนรัฐบาล

รัฐบาลเผชิญหน้ากับความท้าทายในการที่จะหาทางปกป้องเด็กนักเรียนและครูทว่าในบางหมู่บ้านกองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาลและกองกำลังอาสาสมัครทหารพรานได้เข้าไปตั้งฐานที่มั่นอย่างถาวรในอาคารของโรงเรียนและบริเวณโรงเรียน ทำให้เป็นการรบกวนการเรียนการสอนและชีวิตประจำวันของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการยั่วยุให้เกิดการโจมตีมากกว่าป้องกันการโจมตี เมื่อกองกำลังรักษาความปลอดภัยตั้งข้อสงสัยว่ากลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใช้โรงเรียนอิสลามเป็นที่ซ่อนตัวและเป็นที่พักบงหรือกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบกำลังมองหาเด็กนักเรียนเพื่อล้างสมองและปลูกฝังให้มีความคิดในการแบ่งแยกดินแดนตลอดจนคัดเลือกว่าผู้สนับสนุนและผู้ต่อสู้กลุ่มใหม่ ฝ่ายรัฐบาลจะตอบโต้ด้วยการจู่โจมโรงเรียนและจับตัวเด็กนักเรียนทั้งโรงเรียน การจู่โจมบางครั้ง มีความรุนแรงมาก นักเรียน และครูตกอยู่ในอันตราย กลยุทธ์เข้มงวดที่กล่าวมานี้เป็นการสร้างความแบ่งแยกตัวเองจากรัฐบาลในชุมชนมลายูมุสลิมมากขึ้น

ผลก็คือเด็กนักเรียน ครู และ โรงเรียนได้ตกเป็นเหยื่อที่อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถป้องกันตัวเองจากการเสี่ยงกับความรุนแรงจากทั้งกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ และกองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล ครูใหญ่ของโรงเรียนอิสลามแห่งหนึ่งกล่าวกับ Human Rights Watch ว่า “เป็นเรื่องยากมากที่จะต้องอยู่ในฐานะนี้ คือตรงกลางระหว่างสองฝ่าย และถ้าคุณพยายามเป็นกลาง คุณก็จะกลายเป็นเป้าหมายของทั้งสองฝ่ายได้เหมือนกัน”

ความรุนแรงที่เกิดจากความขัดแย้งของทั้งสองฝ่ายส่งผลกระทบต่อการศึกษาที่มีคุณภาพ สำหรับเด็กนักเรียนจำนวนนับแสนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งชาวไทยพุทธและชาวมุสลิม

“หนูกลัวมากเมื่อคิดว่าโรงเรียนเราจะถูกโจมตี
เพราะมีทหารเข้ามาอยู่ แต่นักเรียนกับครูจะต้อง
บาดเจ็บ เด็กนักเรียนกับครูจะตกอยู่ตรงกลางเมื่อมี
การสู้รบกัน”

--นักเรียนวัย 9 ปี

นักเรียนที่โรงเรียนประถมศึกษาบ้านคลองช้าง ปัตตานี ต้องคอย
อยู่นอกโรงเรียนเพราะยามรักษาการณ์ของหน่วยทหารพราน
กำลังสร้างจุดตรวจการณด้วยกระสอบทรายที่หน้าค่ายทหาร
พราน ที่เข้ามาตั้งอยู่ตรงมุมหนึ่งของโรงเรียน ปัจจุบันทหาร
พรานประมาณ 30 นาย เข้ามาอยู่อาศัยและทำงานอยู่ในค่ายแห่งนี้

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ โจมตีโรงเรียน

การโจมตีโรงเรียนรัฐบาลโดยกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบแบ่งแยกดินแดน กลายเป็นเรื่องที่กระฉ่อนโด่งดังที่สุดในเรื่องความขัดแย้งของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่างเดือนมกราคม 2547 – เดือนสิงหาคม 2553 มีการลอบวางเพลิงที่โรงเรียนรัฐบาลอย่างน้อย 327 แห่ง ในสามจังหวัด การโจมตีโรงเรียนของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในหลายๆ ครั้ง เกิดจากแรงจูงใจจากการเป็นปฏิปักษ์ต่อระบบการศึกษาของไทย และการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างง่ายดาย ผู้ลอบวางเพลิงบางรายโจมตีโรงเรียน โดยใช้การจู่โจมโจมตี ขณะที่มีการโอนกองกำลังรักษาความปลอดภัยบางโรงเรียนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ได้ลอบวางระเบิดบริเวณสนามโรงเรียน เพื่อมุ่งทำลายกองกำลังรักษาความปลอดภัย ทำความเสียหายให้กับทรัพย์สิน หรือสร้างสถานการณ์ให้เกิดความหวาดกลัว

ตั้งแต่กลางปี 2550 จำนวนการลอบวางเพลิงที่โรงเรียนลดลง น่าจะเป็นเพราะทั้งสองฝ่าย คือรัฐบาลและชุมชนมีการปรับปรุง และเพิ่มขีดความสามารถของตน ส่วนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบนั้นมีการเปลี่ยนเป้าหมายการโจมตี อย่างไรก็ตามยังไม่มีคำประกาศใดๆ จากผู้ก่ออาชญากรรมหรือผู้บัญชาการของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบแบ่งแยกดินแดน ว่าจะยุติการโจมตีโรงเรียน ความรุนแรงจึงยังมีให้เห็นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความเสียหายใหญ่หลวงต่อนักเรียนที่ต้องการได้รับการศึกษา

เมื่อ Human Right Watch ได้ไปเยี่ยมโรงเรียนประถมบ้านบาโจ อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ซึ่งนักเรียนทั้งหมดเป็นมุสลิม

กองหนังสือยังคงกองอยู่ในห้องสมุดของโรงเรียนเมื่อ 5 วันก่อนหน้านั้น ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของการเรียนในเทอมนั้น กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบประมาณ 15 คน ได้บุกเข้าไปในโรงเรียน พังเข้าไปในห้องเรียน และเทน้ำมันราดไปทั่วห้อง กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเริ่มต้นด้วยการจุดไฟที่ห้องสมุด และในห้องเรียนชั้นอนุบาล ใช้หนังสือและเทียนของเด็กลอบวางเพลิงเป็นเชื้อเพลิงในการจุดไฟ เปลวไฟลุกอย่างรวดเร็วในห้องเรียน คุณครูคนหนึ่งเล่าให้ Human Right Watch ฟังว่า “ผมอยู่ที่บ้าน และได้ยินเสียงปืนยิง 2 นัด เมื่อผมออกมา ก็ได้เห็นอาคาร โรงเรียนถูกเผาอยู่ในกองเพลิง ผมเรียกหน่วยดับเพลิง ทหาร และตำรวจ แต่ไม่มีใครมา เพราะทุกคนกลัวว่าจะเกิดการโจมตีครั้งที่สอง หรือการแอบลอบจู่โจมตึระหว่างทางผมต้องซ่อนนอนนานเกือบชั่วโมงให้พวกเขา”

การสูญเสียอาคารเรียน มีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของเด็กนักเรียน การขาดแคลนบุคลากร และทรัพยากรของโรงเรียน เกิดความหวาดกลัวของครู นักเรียนและผู้ปกครอง เด็กนักเรียนต้องเปลี่ยนสถานที่เรียนจากห้องเรียน บ่อยครั้งเด็กๆ ต้องไปแออัดกันอยู่ในเต็นท์ หรือ ที่เรียนชั่วคราวใน สนามเด็กเล่น ลู่วและนักเรียนเล่าให้ Human Right Watch ฟังว่า การเรียนการสอนแบบชั่วคราวนี้ สร้างปัญหาให้กับเด็กนักเรียน เนื่องจากต้องอยู่กัน อย่างแออัด และหนาวเหน็บ และต้องขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ที่ร้อนจัดและเปียกฝนบ่อยครั้งที่การโจมตีโรงเรียนที่เป็นเป้าหมาย ทำให้ โรงเรียนใกล้เคียงต้องปิดชั่วคราวไปด้วย

(บน) รอยกระสุนปืนที่กำแพงด้านในของโรงเรียนประถมศึกษาบ้านปะกาจิเนาะ ในปัตตานี สถานที่ตั้งของหน่วยทหารพรานในบริเวณโรงเรียน ถูกกลุ่มผู้ก่อการแบ่งแยกดินแดนกระหน่ำโจมตีด้วยปืนวัดระยะเบ็ด และระเบิดมือในปี 2553

(ขวา) เด็กนักเรียนกำลังดูซากอาคารที่โรงเรียนประถมศึกษาบ้านปะยอ ปัตตานี ซึ่งถูกวางเพลิงเมื่อเดือนมกราคม 2553 เด็กนักเรียนอายุเจ็ดปีเล่าถึงปัญหาในการเรียนภายหลังอัคคีภัยครั้งนี้ว่า “เราต้องออกมานั่งเรียนข้างนอก หนูไม่ชอบมาเรียนข้างนอกเลย เพราะมันร้อนและเสียงดังมาก หนูไม่มีสมาธิเลย

© 2010 ปีค เชฟเพิร์ด /Human Rights Watch

คุณครูและนักเรียนประถมศึกษาบ้านคลองช้าง ปัตตานี คนท้องถิ่นผู้หนึ่งเล่าให้ Human Rights Watch ฟังว่า มีนักเรียนประมาณ 80 คนลาออกจากโรงเรียนภายหลังที่หน่วยทหารพรานเข้ามาตั้งฐานอยู่ในโรงเรียน ขณะนี้มีนักเรียนเหลืออยู่ราว 90 คน

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบโจมตีครู

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ โจมตี และบ่อนทำลายโรงเรียนครู และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาอื่นๆ ตั้งแต่การโจมตีจนถึงเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียน ระหว่างเดือนมกราคม 2547 ถึงปีปลายแรกของเดือนกันยายน 2553 มีครูจำนวน 108 คน และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาอีก 27 คน ถูกฆ่าในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีครูจำนวน 103 คน และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาอีก 19 คนได้รับบาดเจ็บ ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม - เดือนกันยายน 2553 ในจำนวนครู 14 คนที่ถูกสังหารประกอบด้วย ครูผู้ชาย 10 คน ครูผู้หญิง 4 คน ขณะที่ผู้ถูกโจมตีส่วนใหญ่เป็นชาวไทยพุทธ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยังโจมตีครูชาวมาเลย์มุสลิม ที่ไปสอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียนรัฐบาล หรือครูที่สอนที่โรงเรียนอิสลาม แต่จัดวางกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบที่พยายามใช้โรงเรียนเป็นสถานที่สำหรับปลูกฝังอุดมการณ์และคัดเลือกเด็กนักเรียนด้วยเช่นกัน

ชาวไทยพุทธผู้เป็นอดีตครูประจำอยู่ที่โรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่งในหมู่บ้านมุสลิม อธิบายให้ทาง Human Rights Watch ฟังว่า ผู้ก่อความไม่สงบคนหนึ่งที่เข้าทำร้ายเขาและที่สอนครู 4 คนขณะที่กำลังเดินทางไปโรงเรียนโดยรถจักรยานยนต์ “รถจักรยานยนต์ของเขาถูกยิงทำให้จอดโดยคนท้องถิ่น ฉันจึงไม่ได้ว่ามีกระสุนที่มันยิงมาที่รถจักรยานยนต์ ครู 4 คน ที่อยู่รอบรถจักรยานยนต์” การถูกโจมตีครั้งนี้ทำให้ครูเป็นอันตรายจากตัวเองมา “ตอนนี้ฉันไม่สามารถนั่งด้วยตัวเอง ไม่สามารถไปห้องน้ำด้วยตัวเอง” เขาย้ำ และเขากล่าวอีกทีว่าจะเป็นครู “ฉันรักที่จะสอนเด็ก ๆ ฉันสอนหนังสือมากกว่า 30 ปี ในหมู่บ้านนี้”

ครูอีกคนเล่าให้ Human Rights Watch ฟังว่า กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้เตือนเขาหลายครั้ง ว่าเขาเป็นมุสลิม เขาไม่ควรถูกไปสอนหนังสือที่โรงเรียนรัฐบาล กองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาลส่วนท้องถิ่นบอกเขาในทำนองเดียวกันว่า “ให้ระวังตัว” ซึ่งเขาคิดว่าเป็นการข่มขู่ ผู้ก่อความไม่สงบที่จะมาฆ่าเขา อีกเขากล่าวว่า เขารู้สึกกลัว ทำให้เขาเกรงใจและหลบหนี และสิ้นของเขาคือการ จา กันนั้น กระสุนนัดที่สองก็เข้าไปในกระโหลกศีรษะของเขา

ครูใหญ่โรงเรียนอิสลามดั้งเดิม โรงเรียนหนึ่ง เล่าให้ Human Rights Watch ฟังว่า พวกหัวรุนแรงที่ต้องการแบ่งแยกดินแดน สร้างความกดดัน ให้เขาอนุญาตให้มีการปลูกฝังอุดมการณ์ของโรงเรียน และเขาได้รับใบปลิวเตือนไม่ให้เข้าร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในเวลาเดียวกันทางเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลก็มีโทรศัพท์มาหาเขา เพื่อให้เขายืนยันว่าโรงเรียนของเขาไม่ได้กลายเป็น “พวกหัวรุนแรง” และตกอยู่ใต้อำนาจของอิทธิพลแบ่งแยกดินแดน หลายเดือนหลังจากที่ Human Rights Watch ไปพบสัมภาษณ์ครูใหญ่ท่านนี้ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ยิงเขา 3 ครั้ง ด้านหลัง จนเสียชีวิต ครูใหญ่ที่มณฑลครูท่านนั้น ได้เล่าให้ Human Rights Watch ฟังว่า เขาได้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับการตอบโต้สังหาร นี้ว่าพวกเขาไม่ควรใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่มากเกินไป เราจะไม่หันหลังให้กับรัฐ แต่เราจะเห็น ต้องอยู่ห่างพอประมาณ

(ณน) ขยวนครูในความอารักขาของกองทัพบก เคลื่อนผ่านกลุ่มเด็กขณะออกจากโรงเรียน

(จวรา) คุณครูผู้หนึ่งเคยบ่นที่จำบอกกล่าวคือคืออยู่เป็นประจำไว้ใจ แม้จะกำลังสอนเด็กที่โรงเรียนประถมศึกษานั่นแหละของข้าง ปักคานี้ คุณครูผู้หนึ่งบอกว่าเธอเคยถูกใจคนดีโดยผู้ปกครองบางคนก็เคยบอกอย่างพูดทักท้วงมาได้ของครูนี้ จึงพูดกับตัวการเสียชีวิตมาก ผู้ปกครองและนักวิจัยบอกว่าคุณภาพการเรียนการสอนลดลงเนื่องจากความกังวลเรื่องความปลอดภัยของครู “ครูไม่มั่นใจกับการสอน” แม้ผู้หนึ่งบอก

นอกเหนือจากการสูญเสียชีวิตที่ผ่านแล้ว อันเป็นผลมาจากการโจมตี ครู นักวิจัยที่ต้องการจะศึกษาว่าเรื่อนก็ยังคงต้องประสบกับความเครียด บ่อยครั้งที่ต้องปิดโรงเรียนหลังจากที่โดนโจมตี และผู้ปกครองจะต้องย้ายลูกหลาน ไปยังโรงเรียนอื่นๆ ซึ่งอยู่ไกลออกไป ความรู้สึกไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นนี้ ส่งผลให้มีการโยกย้ายและเปลี่ยนครูบ่อยขึ้น นำไปสู่ความวิตกกังวล ไม่มีสมาธิ และทำให้การสอนนักเรียน ไม่มีคุณภาพ

การยึดครองโรงเรียน โดยกองกำลัง รักษาความปลอดภัยของรัฐบาล

กองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล ทั้ง กองทหาร และหน่วยอาสาสมัครทหารพรานที่เข้าไปตั้งฐานที่มั่น หรือค่ายในอาคารของโรงเรียน หรือบนสนามของโรงเรียน ทำให้เกิดความยุ่งยากต่อการเรียนของเด็ก กองกำลังรักษาความปลอดภัยใช้ฐานที่มั่นเหล่านี้ไม่ใช่ว่าเพียงระยะสั้น เพื่อตอบโต้ภัยคุกคามโรงเรียนที่อาจจะทำร้าย แต่ยังใช้เป็นที่พัก และสถานที่ตั้งระยะยาวที่มั่นคง รวมทั้งสะดวกสบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่ไม่มีความมั่นคง และจะตั้งอยู่จนหลายปี ผลก็คือ เด็กนักเรียน ทั้งเด็กหญิง และเด็กชาย ต้องไปเรียนหนังสือใน โรงเรียนที่ไม่มีกองกำลังติดอาวุธอยู่รอบตัว

ที่โรงเรียนบ้านคลองช้าง ในอำเภอบาบอง จังหวัดปัตตานี ก็คือตัวอย่าง ที่เกิดขึ้นหนึ่งของสนามเด็กเล่นในโรงเรียน ถูกยึดครองเป็นเวลา 2 ปีโดยอาสาสมัครทหารพราน เด็กผู้หญิงอายุ 9 ขวบคนหนึ่งเล่าให้ Human Rights Watch ฟังว่า “หนูกลัวมาก กลัวเมื่อเวลาเลิกว่าโรงเรียนจะถูกโจมตี เพราะทหารเข้ามาอยู่ที่โรงเรียน แต่นักเรียน และครูจะเป็นผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ”

ทหารนาหนึ่งซึ่งร่วมอยู่ในหน่วยรักษาความปลอดภัยของครู กำลังเล่นกับนักเรียนที่โรงเรียนประถมศึกษากับภาคีของ ปัตตานี นัมนต์เคียน พอลูกิจาณ 2549 เป็นสันนิบาตมีทหารบกหรือไม่ก็ทหารพรานเข้ามาพักอาศัยอยู่ ในค่ายที่เข้ามามีอยู่ในบริเวณ โรงเรียนเป็นประจำ คุณชายคนหนึ่งผู้ติดตามในโรงเรียนบอกคนของ Human Rights Watch ว่าย้ายเด็กออกจากโรงเรียนหมดแล้ว “เพราะพวกทหารกลัวทหาร”

นักเรียนหญิงอายุ 10 ปี เรียนโรงเรียนเดียวกันเล่าว่า “หนูกลัวพวกทหาร เพราะว่าพวกทหารขี่มอเตอร์ไซด์มาง่าย และหนูจะไม่ยอมเวลาที่ พวกทหารถามหนูว่าหนูมีพี่สาวไหม และจะขอเบอร์ของพี่สาวหนู”

การยึดครองโรงเรียน เป็นการกระทำที่ทำให้เกิดความยุ่งยากอย่างมากต่อการเรียนการสอนของเด็ก เมื่อกองกำลังรักษาความปลอดภัยมาถึง การอพยพของนักเรียนจำนวนมากก็เกิดขึ้น เด็กจะย้ายไปที่อื่น ถึงแม้ว่าจะต้อง เสียเวลาในการเดินทางเพิ่มขึ้น และค่าเดินทางก็แพงขึ้น บางคนจากไปเพราะกลัวการโจมตีของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ขณะที่บางคนจากไปเพราะกลัวการฉ้อโกง

เด็กนักเรียนที่ซึ่งโรงเรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีการฮั้วครอง มักู้สึกได้ว่าคุณภาพ
การศึกษาเริ่มด้อยลง ผู้ปกครองและเด็ก บ่นให้ Human Rights Watch ฟังว่าครู
กลายเป็นคนวิเศษจริต และละเล่ห์น้ำใจของตัวเอง เพราะมีความเครียดเพิ่มขึ้นจาก
การเข้าลิ้งมันของกองทหาร ทหารที่ติดอาวุธ ยังเป็นคำกล่าวสภาพแวดล้อม
ของการศึกษา Human Right Watch ได้รับฟังการปรับทุกข์จากผู้ปกครองเกี่ยวกับ
ทหารเหล่านั้น ว่ามีการดื่มเหล้า เล่นการพนัน ระบายสภาพจิตใจ ในบริเวณสนามของ
โรงเรียน

ทหารพรานนาหนึ่งหิ้วสิ่งของอาหารและของใช้เดินผ่านนักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษาภาคใต้ของ มีทหารพรานประมาณ 30
นายพักอยู่ในค่ายที่มาตั้งอยู่ภายในบริเวณโรงเรียน

ทหารพรานนาชนึ่งแห่งกองทัพบกไทย ซึ่งร่วมอยู่ในหน่วยรักษาความปลอดภัยของครู เช่นกับเด็กนักเรียนที่โรงเรียนประถมศึกษาประจำถ้ำของ ปีศาจนี้ นับจากเดือนพฤศจิกายน 2549 เป็นต้นมา มีทหารพรานหรือไม่กี่ทหารพราน เข้ามารักษาตัวอยู่ในถ้ำที่ตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียน

“ฉันไม่อยากให้อุทาหรณ์อยู่ในโรงเรียนที่มีทหาร
ฉันกลัวว่าทหารจะทำให้โรงเรียนต้องเดือดร้อน
แล้วปัญหาที่จะต้องตามมาอีกมากมาย รวมทั้งความ
รุนแรงด้วย ”

--ฉันผู้หนึ่งบอกกับ Human Rights Watch ถึงสาเหตุที่เธอไม่
ชอบส่งลูกทั้งสี่คน ไปเรียนที่โรงเรียน

ทหารพรานชาวไทยคนหนึ่งกำลังเก็บกวาดถ้วยอาหารในบริเวณโรงเรียน
ประถมศึกษาบ้าน ปะกาจินาะ ปัตตานี ปัจจุบันมีทหารพรานประมาณ 25 นาย
จากหน่วย “รักษาความปลอดภัยและการพัฒนา” เข้ามาตั้งฐานอยู่ในบริเวณ
โรงเรียน

© 2010 เดวิด ฮ็อกโซลท์/ภาพข่าวโดย Getty Images

วาระศูนย์ปีนที่เย็นจัดคนประจวบที่ชนที่ปักในโรงเรียนอิสลามแห่งหนึ่ง ในจังหวัดยะลา เป็นผลจากการบุกเข้าค้นหาตัวผู้ก่อการแบ่งแยกดินแดนโดยกลุ่มทหารพราน

รัฐบาลจูงมือโรงเรียน อิสลาม

รัฐบาลเผชิญหน้ากับความท้าทายที่ยากต่อการตอบโต้การปลุกฝั่งกระบวนการแบ่งแยกดินแดน และ จัดหาทุนเข้าร่วมอุดมการณ์ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีจำนวนไม่มากนัก และในโรงเรียนอิสลามทั้งคืนที่รู้จักในนามว่า ปอเนาะ ในปีที่ผ่านมา กองทหาร และอาสาสมัครทหารพราน ได้ดำเนินการจู่โจมหลายครั้งและค้นหายกฮอกฮารหรือตัวบุคคลที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและที่ปอเนาะ ในบางหลุการณ์ กองกำลังของรัฐบาลจับเด็กจำนวนมากโดยปราศจากเหตุผล หรือด้วยความรุนแรง จนทำให้เกิดอันตรายแก่เด็กนักเรียน และครู

ระหว่างการจัดจูงมือที่ ปอเนาะแสงธรรมอิสลามวิทยา ในเดือนตุลาคม 2552 กองกำลังรักษาความปลอดภัยได้จับกุมเด็กนักเรียน 40 คน มี 2 คนที่อายุ 10 ขวบและพาเด็กไปที่ค่ายทหารท้องถิ่น

เพื่อทำการสอบสวน ครูที่โรงเรียนไม่ได้รับอนุญาตให้ไปกับเด็ก และผู้ปกครองก็ไม่ได้รับการแจ้งการกักขังเด็กนักเรียนทั้งหมดถูกปล่อยตัวในวันที่สุด และการค้นหาที่จะเชื่อมโยงไปสู่สิ่งผิดปกติหรือการจลาจล ก็ล้มเหลว “สิ่งเดียว ที่ทำมาโดยตลอดคือจับไป ถูกทำอาชญากรรมในวันนั้น” ครูใหญ่กล่าว เมื่อตอบคำถามเกี่ยวกับผลกระทบของการจู่โจมต่อชื่อเสียงของโรงเรียน

โรงเรียนอิสลามเป็นสถาบันแห่งความภาคภูมิใจ และความสำคัญทางวัฒนธรรมของชุมชนมุสลิมในยะลาประเทศไทย ครูสอนศาสนาบางคนอาจเกี่ยวข้องกับการจลาจล และโรงเรียนอิสลามบางแห่งถูกใช้เพื่อการปลุกฝั่งล้างสมอง และการคัดเลือกจัดหาคนในบางครั้งบางคราว แต่ครูและโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ การดำเนินการที่เข้มงวดและรุนแรงของรัฐบาลเดิมแม้จะเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กถูกนำไปเข้าร่วมกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ท้ายที่สุดแล้วจะทำให้เกิดความหวาดระแวง ในกลุ่มคนหนุ่มสาว และเพิ่มความไม่พอใจมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่การเข้าร่วมกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ การจับกุมซึ่งถึงแม้ไม่ได้นำไปสู่การลงโทษ แต่ก็ทำให้เป็นผู้ต้องสงสัย ทำให้นักเรียนมีปัญหาที่โรงเรียน หรือกับสมาชิกในชุมชนที่ไม่สนับสนุนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ หรือ ถูกรังแกต่างๆ ของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

หมวกเหล็กบนกำแพงของค่ายทหารจำนวน 26 ค่าย ที่โรนวีชนประจวบคีรีขันธ์
บ้านชะเมา ที่บ้านชะเมา

บริบทแห่งความขัดแย้งในภาคใต้ของ ประเทศไทย

นับแต่มีการทวนกลับมาของการจลาจลแบ่งแยกดินแดนของชาวมุสลิมภาคใต้ ในเดือนมกราคม 2547 มีประชาชนถูกสังหารมากกว่า 4,100 ราย และอีกกว่า 7,100 รายได้รับบาดเจ็บในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่ของผู้เสียชีวิตเหล่านี้ เป็นประชาชน ที่ถูกสังหารโดยกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

ในขณะที่ความ การตอบโต้ของรัฐบาลต่อการจลาจล ได้ทวีความเข้มงวดและมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนกับผู้ต้องสงสัย และผู้ให้การสนับสนุนอย่างกว้างขวาง การละเมิดโดยรัฐ ที่มีความชัดเจนมากที่สุดก็คือเหตุการณ์ ครีเอชะ (28 เมษายน 2547) และที่ตากใบ (25 ตุลาคม 2547) ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ มีผู้ถูกจับกุมจำนวนมาก ถูกทรมาน "หายสาบสูญ" และถูกฆ่าอย่างผิดกฎหมาย อันเป็นการเดิมเชื้อเพลิงให้การจลาจลกระจายไปทั่ว เจ้าหน้าที่ที่ทำการละเมิดในจังหวัดชายแดนภาคใต้แทบไม่ตกถูกโทษ

ถึงแม้ว่าจะในกรณีที่มีเอกสารและหลักฐานชัดเจนก็ตาม ปัญหาได้เลวร้ายยิ่งขึ้นนับแต่เดือนสิงหาคม 2548 เมื่อมีการบังคับใช้พระราชกำหนดในการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน (พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉิน) ซึ่งมีผลให้กองกำลังรักษาความปลอดภัยและเจ้าหน้าที่ของรัฐตลอดจนข้าราชการ ไม่มีความผิดจากการก่ออาชญากรรม และการผิดระเบียบวินัย

ขณะที่การ โจมตีของกลุ่มผู้ก่อความ ไม่สงบทวีความรุนแรง และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น รัฐบาลไทยกลับมีความมุ่งมั่นในการที่จะหาทางแก้ไขการขัดแย้งนี้โดยลงความพยายามทางการเมืองที่เกิดขึ้นบนถนนวินกุงตพหะ ระหว่างการต่อต้านรัฐบาลแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช) และพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตย (PAD) ความไม่สงบซึ่ง ไม่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นี้ นำไปสู่ การแบ่งแยกคนในประเทศ และเบียดเบียนความสนใจทั้งในประเทศและต่างประเทศจากปัญหาของภาคใต้ ยิ่งกว่านั้นรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีนคริ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ซึ่งพึ่งพิงการสนับสนุนจากทหาร เพื่อรักษาอำนาจไว้ มีความใส่ใจน้อยมากต่อการปฏิบัติการด้วยเหตุวิธีทางทหาร ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลก็คือ มีการสู้รบเพิ่มขึ้น โดยมีการกำกับดูแลและควบคุมของฝ่ายพลเรือนน้อยลง

ทหารบกหน่วยหนึ่งเข้าไปตั้งฐานอยู่ในอาคารเรียนหลัง
ใหญ่ ในบริเวณโรงเรียน
© 2010 เดวิด ส็อกโซลท์ / ภาพข่าวโดย Getty Images